

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. marcija 1888.

Leto XVIII.

Prezgodnjej cvetici.

Zakaj želiš, cvetica nežna,
Takó vže zgodaj iz zemljè?
Nevarni vejejo mrazovi,
Po hribih, górah sneg še grè.

In če zamrzne tvoje krilce,
Prezgodnji ti odpade cvet,
Kdo bode te iskal cvetico
Ko te pokrije mraz in led?

In ko preljuba vzpómlad pride,
Na tisoče razgrne rož,
Le ti, preljuba cvetka moja,
Le ti cvetèla več ne boš!

J. Rejec.

Skušnja.

Mihec je bil siromak. Še pred nekoliko leti sta mu umrla dobra roditelja in on je ostal sam, brez roditeljev in brez vsega. Ko sta mu še živela oče in mati, zvršil je prvi in drugi razred ljudske šole, a zdaj, ko ni imel nikogar, moral je izostati iz šole in si poiskati dela, da se preživi. Šel je k črevljarju Martincu in ga prosil, da bi ga vzel v nauk. Martineu se je deček smilil in rad ga je vzel k sebi. Takó je bil Mihec najpred rokodelski učenec, ki je služil samo za hrano, a pozneje črevljarski pomagač, ki je dobival tudi primerno plačilo za svoje delo.

Bil je Mihec vrlo dober in pošten deček; njegov gospodar se je povsod hvalil ž njim. Dobra volja za delo in pridnost ste pripomogli k temu, da je mnogo poprej, kakor po navadi, postal mojstrov pomagač. Nekega dne mu mojster ukaže, da nese črevlje imovitemu gospodu, ki je stanoval ne daleč od Martinčeve hiše. Rad je slušal Mihec ter storil, kakor mu je bilo ukazano. Prišedši v dotično hišo, vpraša služabnico: je-li gospod domá?

Služabnica reče, da ga ni, pa da naj dene črevlje v gospodovo sobo, v katero mu pokaže vrata.

Mihec to stori ter je vže hotel oditi, kar ugleda na mizi lep zlat novčič. Vzame ga v roko, samó da bi si ga malo ogledal.

„Vzemi ga in spravi!“ reče nek zlí glas v njem.

„Kakó bi kaj takega storil!? . . . Tujega se ne dotikaj, a to, kar je tvojega, čuvaj,“ opomina ga glas njegove vesti.

„Le poglej, kako je lep in kako se svéti zlat novčič! Živ krst ne izvé, kam je izginil, ako ga vzameš in obdržiš. In koliko lepega si lahko kupiš zanj! Zatorej vzemi in pojdi!“ ogласi se zopet zlí glas v njem.

„Bog vse vídi in vse vé! Umíri se in pusti, kar ni tvojega; tuje blago peče!“ ogласi se zopet vest. Ali zlí glas je močnejši in prevlada Mihčevo vest. Mihec potisne zlat novce v žep ter naglo otide iz sobe.

Ali komaj je zunaj na ulicah, vže se ga polasti nekaj strah. Nikomur se ne upa pogledati v lice, ker se je bal, da bi ga slaba vest ne ovadila. Bil je zeló nemiren, kakor vsak, kdor ima slabo in nemirno vest. — Prišedši domóv, sede k svojemu delu, a delal ni z óno mirnostjo, kakor drugekrat; vsaka mušica ga je vznemirila in ustrašila. Odkar je óni ukradeni zlatnik v njegovem žepu, od takrat nosi neko strahovito čut v nádriji, ki mu morí veselje do dela ter mu ne da mirú ni pokoja. To je pekoča vest, ki prestvarja vsako veselje in tudi najmanjše béde v peklensko življenje.

Ko se je zvečer spravljal spat, bil je ves razburjen. Imel je od mladih nog lepo navado: vsak večer opraviti večerno molitev, katero ga je še njegova dobra, skrbna mati naučila. Nikoli še ni opustil te lepe molitvice. Ali danes, — danes ni mogel moliti. Tudi spati ni mogel; vedno mu je pred očmi óni zlatnik, ki ga je ukradel. Vest ga kljuje v prsili, da vso nóč ne zatisne očesa. Še nikoli ni imel tako nemirne nóči. Pač res, da lahko se veseli in mirno spi, komur je vest mirna, a gorjé ónemu, kogar vest kljuje po nóči in po dné.

Zjutraj ko ustane, prekriža se in umije ter začne premišljevat, kako bi se oprostil velike béde, v katero je zašel. Po resnem prevdarku sklene: podati se k gospodu in ga prositi odpúščenja. — — —

Kakor sklenil, takó storil.

Ko je bilo solnce vže visoko izza gorâ, podal se je naravnost v gospodovo stanovanje. Gospod je bil domá in v tistej sobi, kder je Mihec ukradel zlat novčič. Mihec stopi pred gospoda ter ga prosi s solzami v očeh:

„Prosim vas, gospod milostivi, da mi odpustite moj pregrešek, katerega sem storil; obžalujem ga od vsega srca in za vse svoje življenje nikoli več kaj takega ne storim!“

„Kaj ti je? . . . In kaj naj ti odpustim!?“ vpraša ga gospod, čudeč se.

Zdaj vzame Mihec zlatnik iz žepa ter vse natanko izpové, kako je prišel v sobo in vzel zlat denar, ki je bil na mizi. Dalje tudi pové, da mu vest ne dá mirú ni pokoja, dokler se ne iznebi ukradenega novea.

„Ta novec je bil baš tebi namenjen — reče gospod — zatorej obdrži ga, ker je tvoj! . . . Kar se pa tiče tvojega prestopka, oproščeno ti je od moje strani vse, samó toliko glej, da se v prihodnje bolje čuvaš. Kadar zopet padeš v kako skušnjavo, spomni se na Bogá, ki vse vidi in vse vé, ter poslušaj svojo vest, ki je glas božji. Rad ti oprostim, ker si me oprostbe prosil, in ker vem, da je oprostiti lepo, a še mnogo lepše je: prositi oprostbe.“

Mihec poljubi gospodu roko in vzame zlatnik, ki mu ga je gospod podaril. Zdaj mu je bilo vse drugače pri srci, zdaj ga ni več težil zlat novec, ker mu ga je radovoljno dal óni, čegar je bil.

Od sih dob je bil Mihec še bolj utrjen v svojem poštenji ter ni nikoli več stopil s pravega pota. Bog mu je dal srečo, ker se je varoval vsake, tudi najmanjše skušnjave v greh, ter je zvesto izpolnoval zapovedi božje.

Takó tudi vi, otroci! Poslušajte glas svoje vesti in izpolnujte zapovedi božje, pa se vam ni treba bati, da bi kdaj prišli s pravega in poštenega pota, ki vas pelje do časne in večne sreče.

(Po „Golubu“ prevél Iv. T.)

Narodne basni.

(Zapisal v Podzemlji Janko Barlé.)

Lisica in petelin.

Otovala sta po svetu petelin in lisica. Lisica je vprašala petelina, koliko umétnosti umé. „Samó dve,“ odgovoril je petelin, „jedno gori, drugo doli!“ — „Si pač siromak,“ dejala je lisica, „ti umeješ samo dve umetnosti, a jaz jih umejem devet.“ — Komaj je lisica to izpregovorila, začulo se je lajanje psov. Petelin hitro vzleti na visoko drevó, a lisica vtakne glavo v luknjo, telesa pa ne more, ker je bila luknja premajhena in tesna. Psi pridejo, lisico zgrabijo in jo raztrgajo. — „Kaj ti je pomagalo devet tvojih umétnosti,“ mislil si je petelin, — „jaz umejem samó dve, pa sem ostal živ, a ti si poginila tako žalostno.“

Vrabe in burja.

Kregala sta se vrabec in burja, kateri je močnejši. Burja je vrabcu govorila: „Takój se bodeš stegnil, če le malo popiham.“ — „Ne bodem se nè,“ rekel je vrabec, „če piháš tudi tri dni.“ Burja začne pihati in bučati. Dolgo je vrabec njeno siló in mraz prenašal, a naposled je vender le onemagal in vže peroti raztezal, ker je bil vže preslab, da bi sedel na vejici. Burja ga vpraša: „Zakaj raztezaš peroti?“ — „Prevroče mi je. Pihaj, le pihaj, vidiš, da mi ne moreš do živega.“ Ko jej je to povedal, prestala je burja pihati, a zviti vrabec se je na solnci pogrel in zopet okreval.

Mladinoljub.

I.

Slavni pisatelj slovenski, Jurij Japelj, porodil se je v 11. dan aprila 1744. l. v Kameniku. Po dovršenih srednjih šolah je stopil v bogoslovje in postal 1769. l. duhovnik. Dvanajst let je služil kot kapelan v Trstu. Potem ga je poklical ljubljanski knezoškof Žiga Herberstein za svojega tajnika v Ljubljano, kasneje je postal beneficijat pri sv. Petru v Ljubljani. Leta 1787. je bil imenovan župnikom na Ježici za Savo, kder je bila ravno takrat župnija na novo ustanovljena.

Ta njegova nova služba ni bila nikakor prijetna in lahka, kajti moral je v vsem ledino orati. Prišedši v to vas, ni našel niti lastne župnijske hiše. Moral je dlje časa stanovati v priprostej kmečkej hiši. Vztrajnemu možu pa kljubu tolikim zaprekam ni upadlo srcé; bil je tu bolj zadovoljen, kakor poprej v škofovej palači. Največje njegovo veselje je bilo, občevati s priprostim ljudstvom, učiti ga in osrečevati; a vse to mu je bilo ravno na tem mestu mogoče. Neumorno delaven na slovstvenem polji, spisal je na Ježici poleg prestave sv. pisma mnogo drugih knjig, ki so Slovincem jako dobro došle.

Neutrudljiv za srečo in blagor svojih ovčic je napravil v svojem stanovanji učilnico, kder je brez vsake nagrade prostovoljno poučeval otroke. S časoma se mu je delo nekoliko olajšalo. Sezidal je tik cerkve sv. Kancijana župnijsko hišo, ki je bila h krati tudi učilnica. Poleg nje je napravil lep sadovnjak, kamor je zasadil vsakovrstnega ovočnega drevja. S tem je dal vaščanom vzgled, kako se z majhnim trudom in majhnimi troški lahko veliko dobrega doseže.

Neizmerno ljubezen je imel Japelj do mladine. Omenili smo vže, da je začel takój po svojem dohodu prostovoljno poučevati vaše otroke. Vabil jih je k sebi in prosil stariše, naj jim ne branijo hoditi v učilnico. Kako bi mogel kdo lepše posnemati božjega Sina, kličečega: „Pustite k meni otročiče!“ Samo o sebi se umeje, da so otroci ljubili svojega učitelja kakor lastnega očeta.

V učilnici je učil otroke najpred čitati na knjigo. A to pred sto leti ni bilo tako lahko, kakor danes. Takrat Slovenci še niso imeli niti „abecednika“ niti „računice“, Kako težavno je bilo torej začetno učenje ne samó učencem, temveč tudi učitelju! Po mnogem náporu je privadil otroke na posamične črke in potlej je z njimi čital na razne knjige. Da je bil pri takem trudapolnem učenji sploh kak napredek mogoč, to je znal le plemeniti Japelj storiti. A njegovi učenci tudi niso bili tako nemarni, da bi jih ne bilo možno ničesar naučiti. Da-si so bili še v zórnej mladosti ter niso mogli razuméti, kako koristno je, če zna človek čitati in pisati, vender niso onemogli v učenji, marveč pridno so se učili samó zato, ker jim je njihov ljubljeni učitelj to priporočal. Ko so vže znali čitati, začeli so se učiti pisati in računati.

Vzpomládi in po leti se je preselila Japljeva učilnica na prosto. Ostavili so otroci z učiteljem sobo in se šli sprehajati na zelene travnike in v zelene gozde; mej potem so se učili. Gospod župnik je popraševal zdaj tega, zdaj ónega, kako

se imenuje to ali óno drevo, kako se ta ali óna črka zapiše i. t. d. Otroci so mu veselo odgovarjali in sèm ter tjà začrtali kako črko v prah.

Tudi v računanji so se takó učili. Vzlasti pa je gospod župnik učil učence in učenke, sprehajajoč se po polji, krščanskega nauka. Sedli so pod kako košato drevo, župnik nekoliko više, a otroci k njegovim nogam. Ko je vse po vrsti izprašal, povedal jim je kako povest ali pa dal temu ali ónemu kako kujigo, rekoč, da naj čita na njo.

Ako se je pripetilo, da stariši tega ali ónega zavoljo domačih opravil niso pustili v učilnico, šli so učenci in učenke z gospodom župnikom na dotični dom, in če so našli otroka pri delu, takój so pristopili in mu pomagali, da je bilo delo poprej zvršeno ter so ga potlej vzeli s sebjó. Japelj sam je stal poleg njih in jih zabaval z mičnimi pripovedkami. Večkrat se je tudi sam poprijel dela in delal z učenci vred. Prav pogostoma je peljal otroke na kako kamenito njivo in jim ukazal kamenje pobirati. Mladim delavcem je bila to igrača; takój so se razkropili po ravnini in nosili kamenje na kùp, da je bila njiva kmalu očiščena.

Bolj odrasle dečke je poučeval Japelj tudi v sadjarstvu, kmetijstvu, gospodarstvu in sploh v vsem, česar je dobremu kmetu vedeti treba, ker on ni bil samó učen in pobožen duhovnik, večč jezikoslovec in izvrsten pisatelj, nego tudi dober in previden gospodar, ki je znal svoje mnogovrstne znanosti uporabljati ne samó sebi, marveč tudi drugim v korist. Kaj pomagata učenost in znanost, ako ju ima kak človek sam, a njegov bližnji nima od tega nobene koristi? Tako znanje ni pravo. Samó ona učenost je prava, katera ne osrečuje posamičnega človeka, marveč mnogo ljudi.

Cloveški duh ne sme biti vedno napet in delaven, vzlasti v mladosti ne, ker oslabí. Zmernost mora biti povsod. To je vedel tudi Jurij Japelj. Zato je vselej po učenji dovolil otrokom razne igre, katerih se je tudi sam udeleževal. Navadni prostor za igre so imeli ob Savi blizu sedanjega mostú. Tù je bil nekoliko vzvišen, z drevjem zasajen kraj, kder so navadno počivali.

Kakor je ljubil Jurij Japel mladino, takó je gorel tudi za srečo svojih vaščanov. Ubožne je podpiral, žalostne tolažil, nesrečne osrečaval; sploh je izvrševal krščanska dela usmiljenja v polnej meri.

II.

Jeseni 1792. leta so šli učenci z učiteljem Japljem v župnikov sadovnjak jabolka in hruške trest. To je bilo veselje! Starejši dečki so splezali na drevesa in tresli, da se je ovočje kakor toča usipalo z vej. Nekateri so zamudili o pravem času umakniti se izpod drevesa in zato so je dobili po glaváh. Mej temi nesrečniki je bil tudi gospod župnik. Skočil je sicer hitro izpod drevesa, ko so se veje zmajale, a bilo je vže prepozno. Dve debeli jabolki sti ga zadeli, jedno na ramo, drugo na glavo s tako silo, da je nehoté stegnil roko po bolečini. Dobrovoljni župnik pa se kljubu tej nezgodi dobrovoljno nasmehne in pravi: „Glejte, otroci! takó se nam godi neprevidnežem. Hà! hà! Tudi vi ste jo dobili po glaváh; ti Jožek na glavo, takisto tudi Anka in Minka, a ti, Janezek, na ramo, in Šimen na roko . . . Nù, kam pa je tebe zadelo težko jabolko, Verbanček, da se takó upogleno držiš? Menda ti ni kostij zdrobilo, kali?“

Glasi smeh je nastal pri teh besedah mej mladino. Mnogi, katerim so se kopičile vže solzé v očéh, pozabili so hitro vse bolečine in radi ali neradi, morali so se smijati z drugimi vred. Samó jeden se je res jokaj, in ta je bil sedemletni Cerkvenikov Verbanček, ki je ves uplašen priskočil k župniku. Ta ga je hotel z ljubeznjivim vprašanjem razvedriti in mu pregnati solzé iz očij, a ni se dalo.

„Ravno na nos mi je priletelo,“ odgovori deček solzán in vzame roko od nosa, s katero si ga je prikrival. V tem trenutku se prikaže črnorudeča kri na mladem obrazku. Vsi ostrmé, živahnost utihne, in celó tresci na drevesih nehajo tresti. Da bi prestrašenim otrokom pregnal strah, deje hitro gospod župnik, ogle-dávši ranjenca: „Ne jokaj se, ne jokaj, Verbanček! Vaš pisani mucek te je malo uklal, ker mu zjutraj nisi dal jesti. Kmalu bode vse dobro. Pojdiva k Savi, da te umijem; a vi, drugi dečki, tresite dalje, ter pázite, da se vam kaj enacega ne pripeti. Jabolka ne vedó, da bolí, ako udarijo.“

Nov šum in hrum se je začel v župnikovem sadovnjaku, ko je gospod župnik otišel z Verbančkom k Savi, kri mu izpirat. Kri je bila kmalu ustavljena, a še poprej solzé in Verbanček se je začel kmalu na ves glas smijati.

Povrnivši se v sadovnjak, razveselí gospod župnik otroke, rekoč jim: „Glejte, otroci, kak grózen vihar je pretíl, zdaj pa vže solnce sije. Hà, hà! Ali ni to čudno?“

„Čudno, zeló čudno, gospod župnik,“ odgovarjajo otroci drug za drugim ter se zavrté po zelenej grivi, vzemši Verbančka v svojo sredo, da mu preženó žale misli in spomine. Po tej veselej igri reče župnik Cerkvenikovemu Verbančku in Dragarjevemu Pavlu, naj gresta v župnijsko hišo po kosilce, katero jima bode dala kuharica. Kakor krilata ptička vzletíta dečka proti cerkvi.

Ko sta dečka odhajala, jeli so ostali dečki pobirati sadje v pletenice. Tu je bilo zopet dosti smehú in veselja, ker se je ves čas sukal pogovor le o debelih jabolkih in hruškah, katere je ta ali óni dobil.

Odposlanih dečkov ni bilo dolgo nazaj. Gospodu župniku se je to čudno zdelo in večkrat se je ozrl, je-li vže prihajata. Slednjič ju zapazi na cesti stati pri nekej ženi. Gleda ju dljé časa in vidi, da se prepirata. Radoveden, kaj imata, gre jima naproti.

Prišedšemu na cesto prihitita oba k njemu. „Gospod župnik! Pavel mi ne pustí, da bi podaril tej ubogej ženi kosec kruha,“ kliče Verbanček. H krati toži tudi Pavel, rekoč: „Verbanček bi rad sam to storil, a meni ne pustí, da bi tudi jaz dal nekoliko od svojega kruha.“

Hitro skočita vsak na jedno stran gospoda župnika in čakata razsodbe. Zdaj gredó vsi trije k beračici, ki je sedela na kamenu ob cesti. Raztrgana obleka, žalostno in blede obličje je kazalo, da uboga žena pač ni v veselih razmerah.

„Prosim vas, gospod, darú božjega,“ vzdihne beračica s solznimi očmi in slabim glasom.

„Ódkod pridete?“ vpraša jo župnik vidno ganen.

„Iz Mengša sem prišla do tú sem. Neusmiljeni ljudjé mi niso hoteli nikjer dati živeža. A tú me je prišla slabost, da ne morem dalje. Prosila sem ta dva dečka, da bi mi podarila kosec kruha. Dobra otroka sta mi hotela ponuditi vsak svoj kos; a branila sta drug drugemu, rekoč: Spravi ti svoj kos, da ne bodeš lačen, bodem jaz sam dal. Malo ne sprla sta se zavoljo mene ta ljubeznjiva otroka. Gospod, ravno o pravem času ste še prišli, da se ni kaj hujšega prigodilo.“

Japelj pohvali dobrohotna otroka, a za kazen, da sta se skoraj sprla, ne dovoli jima, dati ženi svojega darila. Reče jima, da naj neseta malico v sadovnjak, kder si jo naj sama razdelita. Le svoj kos vzame župnik ter ga podá ženici, ki ga z velikim veseljem vzame in povžije.

Ko se onemogla sirota nekoliko okrepča, vzdigne jo gospod Japelj in pelje v vas. Težko je korakala starica po poti, a oprta na župnikovo roko, prilezla je vender do bližnje hiše, kder so jo na gospodovo prošnjo vzeli pod streho.

Veseli dan se je žalostno končal za otroke, ker gospoda župika ni bilo več v sadovnjak. Ostal je pri bolnici, videč, da se jej bliža zadnja ura.

S pomočjo župnijskih poslov so spravili otroci sadje domov.

Ves teden potem ni bilo šole, ker gospod župnik je imel mnogo opraviti z neznano beračico. Bilo jej je vedno huje, in čez štiri dni je umrla. Japelj sam je plačal za njo vse troške in jej napravil lep pogreb.

Takó je deloval slavní Jurij Japelj na Ježici v časni in večni blagor svojih ovčic. Ni čuda, da se je solzilo oko sleharnemu vaščanu, ko se je preselil 1795. leta njih ljubljeni duhovni oče v Naklo, kder je služil štiri leta kot dekan nič menj unet za srečo in blagostan svojih ovčic.

1799. leta je šel v Celovec, kder je služil kot kanonik do svoje prezgodnje smrti. Na mrtvaški oder mu je došla vest, da je izvoljen tržaškim škofom. Do zadnjega je bil Japelj zdrav in vesel. V 11. dan oktobra 1807. leta je bral svojemu prijatelju neko Marijino pesen, katero je bil sam zložil. Prečitavši jo, razjokal se je notranjega veselja nad svojim zadnjim umotvorom. Kmalu po prijateljevem odhodu zadene ga mrtvoud, zgrudi se na tla, in v malo urah, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspi.

Takó je končal svoje bogoljubno življenje jeden prvih slovenskih pisateljev in učenjakov, mož, neumorno delaven za blagor človeštva, poštenjak, kakeršnih štejemó le malo v sedanjej dóbi.

V 24. dan avgusta 1849. l. je umrl v Ljubljani stolni dekan Verban Jerin, nekdanji Japljev učenec — Cerkvenikov Verbanček iz Stožic pri Ježici. *Tomanov.*

Debrecin.

ajznamenítejše ogersko trgovsko in obrtno mesto je brez dvombe Debrecin. Leži na vzhodnej strani reke Tise v velikej ogerskej ravnini, ki se debrecinska pustopoljina imenuje. Debrecin je za Pešto največje in najbolj obljudeno ogersko mesto, ki šteje preko 52.000 prebivalcev in ima razven Pešte najživáhnejšo kupčijo v vsej ogerskej kraljevini. Hiš ima nekaj čez 4000, ki so nizko zidane, pa takó raztresene, da zavzemajo veliko prostora. V vsem skupaj ima Debrecin 5 cerkev, mej katerimi se najbolj odlikujeti kalvinska in pa frančiškanska cerkev. Druga znamenita poslopja so: lep in dokáj velik samostan pijaristov, mestna svetovalnica in protestantska akademija z dragoceno knjižnico.

Preko 40.000 dragocenih knjig se tu nahaja, mej njimi zeló redki rokopisi, matematične, prirodoslovne in naravo-zgodovinske zbirke, ki so posebno velike vrednosti. Kalvinci imajo tu svoj višji in katoličani svoj nižji gimnazij. — Pómneti je treba tudi to, da ga ni na vsem Ogerskem drugega večjega mesta, kder bi se govorila takó lepa in čista magjarščina, kakor v mestu Debrecinu, sredi velike pustopoljine, ki je prvotno bivališče magjarskega plemena.

Kako živahna je trgovina v Debrecinu, sodi se lahko po tem, da prehaja čez leto in dan za 20 do 25 milijonov goldinarjev blagá iz jedne roke v drugo. V mestu samem so na leto po štiri sejmi, ki so jako dobro obiskovani; ne samó od vseh strani ogerske in erdeljske zemlje, nego tudi iz drugih tujih krajev pridejo tù sem trgovci, obrtniki in kupčevalci. Ob teh sejmih se prodaje posebno rogata živina, konji, slanina, vosek, med, platno in milo, ki so zgolj domači izdelki; a nasprotno se zopet kupuje mnogovrstno, posebno dunajsko obrtno blago.

Debrecin.

— Rokodelcev, ki izdelujejo vse, česar je treba za magjarsko nošnjo, recimo: črevljarjev (čizmarjev), krojačev, plaščarjev in gumbarjev je v Debrecinu ogromno število.

Na milijone lončenih pip (fajf) se naredi v Debrecinu, ki se razprodajajo po vsem našem cesarstvu, koder koli se tobak puši. Tudi izvrstnega mila se mnogo nareja, a to prav lahko, ker je ondotna zemlja polna sode.

Najznamenitejša obrt v Debrecinu, kakor sploh po vsem Ogerskem, sme se óna imenovati, ki podelava surove živinske kože. A temu niti drugače biti ne more, ker se povsod dobiva dovolj surovega blagá, rekšé neizdelanih kož po jako nizkej ceni, a za magjarsko obleko (čizme in bunde) se rabi po največ úsnija in kožuhovine, a tudi za sedla in drugo konjsko opravo se potrebuje tako blagó.

Okolica Debrecinska ima zeló raztezne in plodne ravnine, po katerih se pase mnogobrojna goveja in druga domača živina. — V Dijosegu, na jugovzhodu od Debrecina, raste izvrstno vino.

T.

Mráz beží.

Sneg kopní ti pod nogami,
Zimski mraz, ko greš od nas,
Ej, kakó ne znal bi z nami,
Da je tû vzpomládni čas?
Ptičji rod se glási z véj:
„Vzpómlad je, juhěj, juhěj,
Zvonček beli spet pozvánja:

„Vstani vrt in log iz spánja,
Rahel veter véje spet:
„Vzpómlad je prišlá na svet“. —
Vzpómlad lepa, Bog te sprími,
Hudo bilo je po zimi!
Ti nabiraš svoj obraz,
Pa le pojdi dalje, mraz!

Glej, za tabo solnce sije,
Solnce sije, zvonček klije,
Tu te mladi dan kropí,
Ti pa nimaš nič močí!
Hěj, da moreš kaj storiti,
Kaj bi hotel pač zvršiti?
Grič cvetè in log in vrt,

Kaj bi te ne mučil srd,
Ko zagrnen v temno háljo,
Greš od tod v neznano dáljo!
A le pojdi, mraz, od tod,
Svet slavi vzpomládni gód,
Vemo pač, da zopet prideš,
A veséli smo, da ideš! —

A. Funtek.

Kako je znal vojevati grof Rudolf Habsburški.

(Iz povesti „Rudolf Habsburški“. Spisal Fr. Hubad.)

Rudolf Habsburški, oče slavne avstrijske cesarske rodovine, imel je na Švicarskem toliko zemlje, kolikor nobeden drug njegovih vrstnikov. To drugim gospodom ni bilo po volji; posebno za to ne, ker ni bil tako samopašen, kakor drugi. Branil je svoje podložnike tujih napadov, in popotniki, ki so hoteli preko Švice na Italijansko, prosili so njega, da jih varuje.

Rudolfova pravičnost je kmalu zaslovela na vse kraje. Njegovi nasprotniki se pa združijo zoper njega. Na čelu so jim stali grofi Toggenburški in gospodi Regensberški.

Posebno silen je bil Luitpold Regensberški. Imel je v okolici mesta Zürich-a mnogo gradov in je bil nekoliko v sorodu z grofom Kyburškim (Kyburg), ki je bil postavil Rudolfa Habsburškega za svojega dediča. Ko so slišali meščani Züriški, da so se združili plemenitaši zoper Rudolfa, zbal so se za svoje mesto in svoje pravice. Vojska je huda, a takrat je bila še huja, ker so požigali sovražniki drug drugemu kar in kolikor so mogli, samó zaradi tega, da so mu napravili prav veliko kvare. Mesto Zürich pa je ležalo ravno mej posestvi Regensberškimi, takó da bi bila zadela meščane izvestno velika nesreča, ako bi ne imeli kakega mogočnega zaščitnika. V tej svojej velikej stiski se obrnejo do gospoda Regensberškega in ga prosijo, naj jih vzame v svoje varstvo. Oholi gospod pa odgovori njihovim poslancem ošabno: „Kaj, samó varujem naj vas? Saj vas imam vže kakor ribe v mreži. Povsod vas obdajajo moji gradovi. Saj vas vzamem lahko popolnoma v svojo last!“

Hudo je spekel meščane ta odgovor. Svoje svobode vender niso hoteli oddati. Posvetujejo se mestni očetje in premišljujejo, kaj in kakó bi. Mej njimi jih je bilo mnogo, ki so poznali Rudolfa Habsburškega. Vsak je vedel pripovedovati le kaj dobrega o njem. Ta je poročal, kako je plemeniti grof čuval njega in njegovo blagó na potu v daljne pokrajine roparskih vitezov, svojih nasprotnikov. Drugi je pripovedoval, kako rad pomaga Rudolf siromakom i. t. d. Končno obveljá predlog, naj se podajó raje v varstvo mogočnega Habsburžana, ker pod njim bi bili vsaj gotovi, da bode ravnal bolje ž njimi kakor oholi Regensberžan.

Brez zamude pošljejo toraj natihoma poslanca k Rudolfu ter ga prosijo, naj prevzame varstvo njihovega mesta ter mu obljubijo tudi podpore kolikor jim bode mogoče.

Pénil se je od jeze Regensberžan, ko poizvé novico, da mu uhajajo ribe, katere je imel vže v svojej mreži. Brez odloga napové meščanom boj. Kmalu pridere s svojimi drugovi in začne požigati po mestnej okolici, da se je valil dim visoko proti nebu in so bežali reveži v mesto.

Ali Rudolf ni bil pozabil svojih varovancev. Hitro, ko so bili odšli mestni poslanci, zbral je bil natihoma svoje možake. Ko so ropali nasprotniki okolo mesta, prihruje s svojimi nad nje in je potolče takó, da so se morali takój umakniti v svoje gradove. S tem pa, to se zna, boja še ni bilo konec. Regensberžan in njegovi drugovi naberó vojakov in udarijo zopet nad Rudolfa. Ali niso mu mogli

do živega. Habsburžan je znal več kakor hruške peči. Kakor strela je udaril zdaj na to zdaj na drugo krdelo in naučil jih je kozje molitvice. A nekega dne je tudi njemu huda pela. V boji mu vseka nasprotnik hudo rano. Rudolf pade brez vesti s konja na tla. Njegovi se prestrašijo in se umaknejo. Sovražniki pritisnejo za njimi, najdejo nezvestnega Rudolfa ter mu vzamejo bojno opravo. Mislili so, da je Rudolf mrtev in poročajo svojemu gospodarju Regensberžanu veselo novico. Ali Rudolf ni bil mrtev. Vže ko so mu jemali sluge bojno opravo, zavedel se je. Ali videč se mej sovražniki, spomni se, da bi bilo za njega še huje, ko bi prišel živ nasprotnikom v roke. Zatorej se dela, kakor bi bil mrtev. Sluge ga slečejo in pusté ležati. Ko je bil zopet sam, vzdigne glavo ter gleda po bojišči. Zdajci opazi blizu sebe konja, s katerega so bili pobili gospodarja. Rudolf napne vse svoje moči, spravi se na noge, ujame konja, zavihti se mu na sedlo ter zdirja po stranskih potih mej svoje.

Regensberžan je bil zvedel v tem veselo novico, da je Rudolf mrtev. Nekoliko časa še drví Rudolfove vojake pred seboj, a po tem se vrne, da bi videl na svoje oči mrtvega neprijatelja. Tudi njegovi vojaki se vrnejo na bojišče. Iščejo in iščejo, ali Rudolfa ne najdejo. Razkropé se ga iskat.

V tem je bil Rudolf dohitel svoje. Ko vidi, da se sovražnik vrača na bojišče udari jo hitro s svojimi za njim. Ni maral za rano; tiho jezdi za Regensberžanom. Ko vidi, da ga neprijatelji iščejo po bojišči, zakadi se nad nje in pobije jih takó, da si niso upali več nad njega.

V možatem boji mu niso mogli do živega, zatorej poskušajo z zvijačo. Dogovoré se, da bodo skrili v gozdu ob potu krdelo svojih vojakov, ki bi naj napadli Rudolfa, ko bode prišel mimo. Na to se vrnejo na svoje gradove, kakor bi ne mislili več na vojsko.

Rudolfu se je čudno zdelo, ko ni našel nikjer več sovražnika, ki bi se mu ustavljal. Misli je vže, da si ne upajo več v boj.

Regensberžan je imel mej svojimi ljudmi grajskega norca, kakeršne so imeli tedaj malo ne vsi veliki gospodje, da so se kratkočasilí z njihovimi burkami. Nekega dne povabi Regensberžan svoje tovariše na svoj grad na pojedino. Bili so dobre volje, ali od svoje namere niso črhnili niti besedice, češ, da bi ne zvedel o tem kak sluga. Ko se pa Regensberžan upijani, vstane, vzdigne kupo vina in napije svojim tovarišem: „Zdaj nam pa grof ne uide več! Razsekali mu bomo njegov nos na drobne kosce!“ „Živijo! živijo!“ razlegalo se je po dvorani na te besede. Noreu, ki je bil večkrat pametnejši, kakor njegov gospodar, pride na um, da bi šel gledat Rudolfov nos. Njemu kot norcu se ni nihče ustavljal. Pride toraj na grad Kyburg, kder je bival Rudolf Habsburški. Prosi, da bi ga peljali k gospodarju. Grof to dovoli, in pripeljejo ga pred njega. Norec začne Rudolfa ogledovati prav po norčevsko od nog do glave ter reče: „Velik je vaš nos, velik; ali za toliko ljudi ga bode vender premalo! Takega nosú se lotim kar sam!“ Rudolf in njegovi so se smijali tem norčevim besedam. Pogostili so ga in Rudolf ga je izpraševal to in óno, da je izvedel iz norčevih besed, kaj snujejo njegovi sovražniki.

Hitro zbere vojake, kolikor jih je bilo ravno pri roci in se napoti ž njimi na pot, kder so čakali sovražniki na njega. On sam jaše z nekaterimi po cesti, a druge pošlje ob strani po gozdu tiho naprej. Takó se pomika dalje. Ko ga opazijo

sovražniki, zakadé se nad njega, da bi ga ujeli. V tem jim pa prideró Rudolfovi vojaki za hrbet in jih potolčejo, da jih je pribežalo le malo k Regensberžanu nazaj.

Ker jim je bilo tudi to izpodletelo, poskrili so se po svojih gradovih ter prežali na priložnost, da bi mu mogli škodovati. Kadar ga ni bilo blizu, napadali so njegove podložnike, požigali so vasi, odganjali črede in napravljali toliko kvare, kolikor so le mogli. A kadar je prišel Rudolf s svojimi vojaki, poskrili so se zopet v svoje trdne gradove.

(Konec prihodnjič.)

Salomonova sestra.

ašemu ljudstvu je znana ne le modrost kralja Salomona, nego tudi modrost njegove sestre. O Salomonovej sestri se pripoveduje, da je ona pokazala sodarjem šestilo (cirkelj). Nekdaj sodarji niso mogli zvečer vsak svojega izgotovljenega soda postaviti po konci, ampak dolgo in mnogo so se morali mučiti, predno so dno spravili v sod. Nekega dné se je šla Salomonova sestra izprehajati ter je videla, kako so sodarji sod gnjetli, da bi dno spravili vanj. Ker so se jej smilili, stopi k njim ter je vpraša: „Kaj pa je, da se s tem sodom tako mučite?“ „To kolo,“ pravijo na dno kazaje, „nagaja nam; nikakor ga ne moremo popolnoma izokrožiti.“ „Ali ne poznate šestila? S šestilom lahko popolnem okroglo dno naredite. Kdor naredi za moje noge primerne črevlje, ne da bi mi jih meril na noge, temu pokažem to skrivnost, kako se s šestilom naredi okroglo dno.“

Sodarji so si potem zeló glave belili, kako bi Salomonovej sestri primerne črevlje naredili, ter izvedeli skrivnost, kako se naredi okroglo dno. Ali zamán; pri vsakih črevljih, katere so jej prinesli, rekla je, da jih ne more nositi. Bila pa je mej sodarji zvita glava. Ta spleza v kraljev vrt, kder je imela Salomonova sestra kopališče, ter previdno potrosi s pepelom pot do kopališča. Salomonova sestra se je prišla kopati in je zopet otišla, ne da bi opazila, da je pot s pepelom potresena. V pepelu so se poznale stopinje kraljičinih nog, ki so bile podobne rokam, in po sledéh so dali sodarji napraviti črevlje, ki so se jej popolnoma prilegli. A zdaj je morala Salomonova sestra tudi sodarjem pokazati šestilo, s katerim se dela okroglo dno. Od sih dob se sodarjem ni treba več toliko mučiti, da naredijo okroglo dno.

Salomonova sestra je kazala svojo modrost tudi v spretnem ponarejanju cvetic, katere je tako umetno izdelala, da vsak, kdor ni imel ostrega očesa in ni cvetice poduhal, ni mogel razsoditi, ali je prava ali ponarejena.

Nekega dné jo obišče brat Salomon. V njenem stanovanju je bilo po letu in po zimi polno cvetic deloma pravih, deloma ponarejenih. Prišedšemu bratu, modremu kralju Salomonu, reče sestra: „Ako si res modrejši od mene, povej, katere cvetice so tukaj prave in katere ponarejene, pa ne da bi se katere dotaknil ali jo poduhal.“

„Takój ti povem,“ reče Salomon, „samo dovoli, da poprej stopim k ulnjaku ter pogledam, je-li čebele vže rojé.“

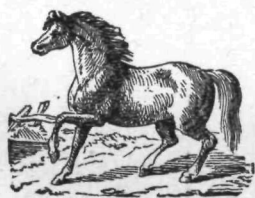
„Dobro, le poglej!“ pravi sestra. Salomon gre k ulnjaku; a kmalu se vrne v pesti imajoč nekoliko čebelic, katere izpusti v sobi. Letajoče čebelice so samó na prave cvetice sedale, a ne na ponarejene. Zdaj je Salomon lahko pokazal sestri, katera cvetica je prava in katera ponarejena, ne da bi se bil katere dotaknil ali jo povohal. S tem pa je kralj Salomon tudi pokazal, da je vender on le še modrejši nego li njegova sestra.

J. S—a.

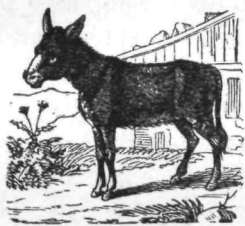

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Naše domače živali.

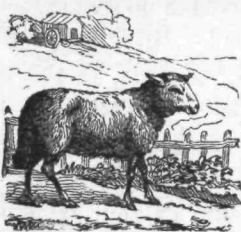
Konj je najlepša in najmočnejša domača žival. Tenek in skočen je, da ga je veselje gledati. Glavo ima podolgasto, na vratu nosi veliko grivo, ki ga dela lepega in ponosnega. Čelo ima visoko in pločato, oči žive, ušesi kratki in koničasti, prsi široke, noge visoke in tenke, močne in skočne. S kopitom ob zemljo bije, da podkev iskre kuje ob trdem kremenu. Hrbet ima lepo zalit in dolg rep. Gladko kožo mu pokriva gosta, kratka in svetla dlaka. Konj dobro pozna svojega gospodarja, rad k njemu teče, liže ga in rezgetá od veselja. Razume besedo voznikovo in se po njej ravna. Konji imajo dlako različne barve. Po barvi dlake se imenujejo: belec, sivec, plavec, kostanjevec, rjavec, vrانع, lisec itd. Konj vleče voz, kočijo in saní. Imamo ga tudi za ježo. Zelo koristna žival je. Tudi se lahko nauči skakati, na zadnjih nogah stati, ple-sati in drugih umétnosti; naučljiv je. Konjem dajemo travo, senó in oves. Otroci treba, da se čuvajo konj, ker radi bacnejo in udarijo s kopitom. Hudobni konji tudi ugriznejo. Mlademu konju pravimo žrebé. Otroci radi gledajo žrebička, majhen in lep konjiček je, ki vedno veselo skače.

Osel je mnogo manjši od konja. Ima dolgi ušesi, ozke prsi, napet trebuh in koščato hrbtišče. Čez hrbet in pleči nosi črn križ. Vrat ima kratek z majheno grivo, glavo široko in mesnato, oči razmaknene, na konci repa ima čop. Dlako ima sivo ali rujavo. Osel je dober tovarnik in jako zadovoljna žival. Suho listje, osat in druga osorna zelišča so njegova navadna hrana. Kožo ima močno in debelo, ki nam daje zategljivo úsnije za prevleko na bobnih. Oslu pravimo, da riga. Njegov glas nam ni všeč. Pred osli se je treba tudi varovati; zviti so in prekanjeni, bijó in grizejo radi. Pravijo, da je osel tudi dober vremenski prorok. Ako se valja ter veselo sem ter tjá skače, naznanja, da bomo imeli lepo vreme, ako se pa na stran vleče, ušesi špiči in se ob plot drgne, nastalo bode skôraj grdo vreme. — Osliček je jako živahna in vesela žival; rad skače in se igra ter pozdravlja vsakega osla.

Krava je najkoristnejša domača žival. Glavo ima debelejšo kakor konj, in na glavi dva votla rogova. Pokrita je s kratko dlako, ki je različne barve. Gobec ima širok, gol in moker s širokimi odprtimi smrški. Ima široke prsi in kratek vrat. Krava ima štiri noge in na vsakej nogi po dva velika parklja, po katerih hodi. Krave imamo v hlevih zaradi dobrega mleka. Iz mleka se nareja sir in surovo maslo ali puter. Mleko je najboljša in najzdravejša hrana za otroke. Slabi in bolelni otroci, ki uživajo samo mleko, ozdravijo kmalu. Krava nam daje dobro in okusno meso, loj za sveče in kožo za úsnije. Iz rogov se izdelujejo različne stvari, recimo; glavniki, rožene žlice, gumbi, nožne platnice itd. Ni je živali, od katere bi imeli toliko dobrega, kakor od krave. Kravam pokladamo travo, deteljo, senó in slamo. Posebno rade imajo surovo ali kuhano korenje. Kadar se krava do síttega najé, rada se vleže in prežvekuje. Tudi krava pozna svojega pastirja in ga rada sluša, kadar jo zavrača.

Ovea je mirna, pohlevna in krotka domača žival. Glavo ima suho, nos izbočen in velike oči. Rep je čopast, kratek ali dolg. Truplo je pokrito z volno. Tudi ovea pozna svojega pastirja, rada ga ima in sluša na vsako besedo. — Po leti gonimo ovee na pašo, a po zimi je krmimo v hlevih. Ovea nam daje meso, mleko in volno. Ovčje meso, posebno pečeno, je jako dobra in okusna jed. Iz ovčjega mleka se dela okusen sir, iz loja se vlivajo sveče, iz volne se pa predó, pletó in tkó vsakovrstne pletenine in tkanine. Iz ustrojene kože — irhovine — se delajo mehke rokavice in druge stvari. Krzno se rabi za kožuhe in kučme. Mladi ovci pravimo jagnje.

Koza je čveteronogata domača žival. Ima brado in dva kakor srp nazaj zavita rogova. Noge ima tenke, rep kratek in dolgo kocasto dlako. Koza obira najraje mlada zelišča, drevesca in grmovje po gorah in skalovji. Zato ni koz pasti po gozdih, kder je mladovje. Posebno mrtva je na sol. S soljó jo lahko spraviš, kamor koli hočeš. Koza nam daje meso in mleko, iz katerega se nareja maslo in sir. Kozja koža je močna in strojarji jo ustrojijo za irhaste hlače; pa tudi mehove, rokavice in druge stvari delajo iz nje. Koza je jako priljubljena domača žival, ki se nahaja malo ne po vsej zemlji. — Mladi kozlički so mile, prijetne, burkaste in zeló kratkočasne živalce, ki mej seboj rade šale uganjajo, igrajo se, skačejo in lazijo k višku.

I. T.

Listje in cvetje.

Zvon.

Zvon zvoní,
Nas budí
Zjutraj na vse zgôdaj,
Znani nam
Pravi nam:
Beli dan bo skôraj.

Zvon zvoní
Nam velí:
Môli v čast Marije!
Jutro je,
Solnee vže
Zlate žarke lije.

Zvon zvoní
Deje ti:
Ne opuščaj maše,
Moli ga
Jezusa,
Ki trpel je záte.

Zvon zvoní,
Čas beží,
Poldne nam naznanja;
Ko je dan
Vže končan
Zopet nam pozvánja.

Zvon zvoní,
Kadar ti
Duša od telésa
Loči se
Ino gre
V sveti dom — nebésa.

Zdravko.

(Vera v Boga) je vez, ki nas veže
z Bogom, našim Stvarnikom in Očetom.
Vsak človek, ki ima trdno in pravo vero v
Boga, otrok je Božji. Kdor ima vero v Boga,
ima v nebesih najboljšega Očeta. Z vero v
Boga je človek vzvišen nad vse druge stvari
na zemlji. Zatorej glejte, da bode vaša vera
v Boga trdna in neomahljiva do zadnjega
trenotka vašega življenja!

Demant.

(Priobčil Jan. Kavš.)

a
a a c
e e e e e
d e e e e e e
e e e e k k l l n
n n n o o o o
p p p p p
t t v
ž

Zamenjajte pismena v tem demantu takó med
seboj, da se bode čitalo v 9. vrstah 9 besed od
leve na desno. Tretja in sedma vrsta naj se
čita v čveterovogelniku na vse strani t. j.
naopično gori in doli ter takisto tudi od leve na
desno. Srednja, rekše peta vrsta naj se pa čita
tudi od zgoraj nizdolu po sredi posamičnih besed.

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. roko-
delec; 3. kmetijsko orodje; 4. mesto na Koroškem;
5. deležnik trpne oblike od glagola 5. vrste;
6. najimenitnejši del človeškega droba; 7. kmetij-
sko orodje; 8. hudodelec; 9. soglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Aritmogrif.

(Priobčil Zdravko.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	2	10	mešan.
11	12	3	13	12							števnik.
14	4	15	2	11							kamen.
8	13	12	14	8							glagol.
4	16	10	4								del hiše.
14	8	17	12	1							divja zver.
7	2	16	4	18							moško krstno imé.
11	12	18	8								zaimek.
1	8	13									veliko in sloveče mesto.
2	13	2	6	8	7	2					žensko krstno imé.

Rešene besede stavi takó, da bodo prve črke
vsake besede nizdolu čitane povedale pol krstnega
imena in popolen priimek pesnika, a črke na konci
nizdolu brane, njegovo pesniško imé.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Vprašanje.

(Priobčil Tone iz gošče.)

SLEPEC
BELOUŠKA
SVIZEC
NETOPIR
MEDVED
IEŽ
KRASTAČA
POLH
MARTINČEK
MODRAS
OSA

Živali ljube, vprašam vas:
Kaj delate ves zimski čas?

(Odgovor v prihodnjem listu.)

Nove knjige in listi.

* Metrično računalo iz ploščic. Stavil Luka Lavtar, c. kr. profesor na učiteljskišči v Mariboru. Na Dunaji 1887. Založil L. Lavtar. — Natisnil H. Gresser na Dunaji. 8° 30 str. (Cena 40 kr.) — Jako važna knjižica za naše slovenske učitelje pri pouku v računstvu. Knjižica razpravlja nov računski stroj, ki je vsega priporočila vreden; zato je naj si naši ljudski učitelji naročijo knjižico, da se pouče o novejši metodi pri podučevanju iz računice in o rabi novega aparata pri poučevanju posamičnih števil.

Rešitev demanta v 2. „Vrtčevem“ listu:

F
u r a
b r a d a
č u m n a t a
p r e p e l i c a
F r a n E r j a v e c
I n d i j a n c i
t o v a r n a
b i v o l
p e č
c

Prav so ga rešili: Gg. Ant. Petelin, duh. pom. v Tomaji; Egid. Fux v Šempetru; Mir. Anžlovar, učit. v Boljuncu; Fr. Jamšek, nadučit. v Rajhenburgu; J. Inglič v Idriji; Jan. Kavs, uč. v Šmariji (Gor.); Jos. Christof, učit. v Orešji (Biseljsko); Pet. Medvešek, učit. v Opatjamselu (Gor.); Iv. Sireca, naduč. v Bolei (Gor.); Iv. Tomažič, učit. v Tinji (Štir.); Fr. Staufer, učit. pri sv. Katarini (Štir.); P. pl. Dowsky v Idriji; Iv. Novak, trg. na Dolah; Al. Vakaj pri sv. Ani v slov. gor. (Štir.); Gr. Krek, ml., dijak v Gradeči; Emil Vole, in Iv. Vrščaj, uč. pripr. v Ljubljani; Štef. Rataj, dijak in Fr. Krajnc, učit. pripr. v Mariboru; Drag. Lavrič, Ratislav in Evžen Jare, Jan. Zajec, Mil. Gustin, Ad. in Ant. Jeršinovec, dijaki v Rudolfovem; Ljud. Kurent, dijak v Mariboru; Janko Sajovic, dijak v Kranji; Janko Kersnik in Kristijan Hodnik, realca v Ljubljani; Fr. Vončina in Aleks. Dimitri, dijaka v Ljubljani; Rud. Andrejka, uč. v Ljubljani; Jos. Gričar, Iv. Radelj, Karl Grčko, Og. Antolič, Bogd. Strnen, Fr. Kerin, Jos. Blažević, Rudolf Gros in Fran Lunder, učenci v Krškem; Bogumil Kosér in Fr. Vidmar, učenca v Idriji; Otm. Meglič, uč. na Vranskem (Štir.); J. Vester, ml., in R. Hafner na Radni; Benj. Ipavc v Šentjurji ob juž. žel. (Štir.); Srečko Benedek, uč. v Planini; Hugon Peternel, Karl Paradiž, M. Goddec, Jan. Stojan in Cezar Kartin, uč. v Št. Jurji ob juž. žel. (Štir.); Rud. Cepuder, uč. v Litiji; Jan. Ratej, uč. pri sv. Venčeslu (Štir.); Milan Volkov, uč. v Lokavci; Pravoslav Pertot, uč. v Trstu; Učenci 4. razreda v Trzinu. — V. V. na Opčinah; Stanislava M. Zarnik v Nevljah; Ivana Leben v Horjulju; Sofija Vilhar v Vel. Žabljah; Angela Pavčič v Št. Rupertu; Emilija Thuma, Apolonijsa Fatur in Ivana Kutin v Postojni; Katika Kurent v Mariboru; Ema in Mica Gantar na Studencu;

Anka Gustin in Leopoldina Gangl v Metliki; Alojzija Kobler v Litiji; Mici Benedek v Planini; Milika Ipavc, Mici Šešker, Amalija Koser, Terezika Kavčič, Nežika Dobovišek in Milči Jare v Št. Jurji ob juž. žel. (Štir.); Ivana Pirš pri sv. Venčeslu (Štir.); Terezija Žitko, Julijana Srebot, Elizabeta Stirn in Franja Opeka na Vrhniki; Matilda Pertot, uč. v Trstu.

Na znanje.

Pogostoma nam dohajajo vprašanja, če imamo še to ali ono „Vrtčevo“ število iz poprejšnjih „Vrtčevih“ letnikov. Na taka vprašanja odgovarjati, stane nas mnogo časa, a tudi mnogo nepotrebnih stroškov imamo vsled tega, ker dotičniki potem zahtevajo taka števila iz nepopolnih letnikov zastonj, niti poštne nam ne vrnejo. Da se izognemo v prihodnje vseh teh nepotrebnih stroškov in pisarij, objavljamo tu vse one „Vrtčeve“ broje iz nepopolnih letnikov, ki je imamo še na razpolaganje. Kdor želi katero koli iz teh števil, pošlje naj nam po 6 kr. za vsako številko in mi mu jo odpošljemo poštne prosto; samó natančno naj zapiše dotično številko in letnik. Dopolnice ne veljajo; naročuje se samó po nakaznicah. — Toliko vsem ónim, ki nam delajo preveč nepotrebnih stroškov, katerih mi ne zmóremo.

Iz nepopolnih letnikov se dobé naslednja posamična števila po 6 kr.:

Letnik 1874: št. 4, 10 in 11;

- „ 1875: „ 6, 7, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1876: „ 1, 2, 3, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1877: „ 3, 4, 5, 6, 9, 10 in 11;
- „ 1879: „ 3, 7, 8, 9, 10 in 12;
- „ 1880: „ 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1881: „ 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 in 12;
- „ 1882: „ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1883: „ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10 in 12;
- „ 1884: „ 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1885: „ 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1886: „ 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 in 12;
- „ 1887: „ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10 in 11.

Kdor želi katero teh števil, naj se podviga oglasiti se zá-njo, dokler je imamo še na razpolaganje.

Upravišstvo „Vrtčevo“.

Listnica. Gg. Samatar v T.: Vaša povest „Čič v nič — delovec kruhovca“ ni za „Vrtce“, pa tudi za noben drug list ne. Šla je v koš! — Istran: Ni še zrelo za natis! pa tudi ne vzprejemamo sestavkov v naš list od pisateljev, ki nam prikrivajo svoje pravo ime. — m— v Lj.: Pesenci bi trebaló še pile. Sestavek „Na svatbi“ bi ugajal bolje za kak drug list, za bolj odrasčeno mladino. — V. S. Zaplaski: Pesenica „Pozabljeni Jožek“ še ni zrela za natis, a druge Vase pesence so previsoke za óno mladino, za katero pišemo „Vrtce“. — J. Posavski: Pesenc in drugih sestavkov brez pravega podpisa ne vzprejemamo v naš list. Da-si ostane pravo ime tajno za občinstvo, uredništvo mora vendar vedeti, s kom da óbuje! — Otročaj v Lj.: To velja tudi Vam! — S. M. na V.: Tudi Vaš sestavek „Sel iz raja“ bi menda bolje kazalo, da se prióbi v kakem drugem bolj za odraslo mladino pisanem listu. Podnógljivega nima nič v sebi, zato je smó ga vsaj za zdaj odložit. Naš pozdrav! — Drugim našim sotrudnikom: Prejeli smo precejšno število demantov in drugih zabavnih nalog, ki je bodemo pregledali in vse, kar je dobrega in primernega za našo mladino, tudi prióčili tekom leta. Vse na jedenkrat ni mógoče, ker nam primanjkuje prostora. Lepa hvala in pri-srčen pozdrav vsem!

„Vrtce“ izhaja 1. dne vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčevo“, mestni trg, št. 23 v Ljubljani (Laiabach).

Izdajatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšić**. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.